

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 268/07-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti JUDr. P. P., Ž., zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 314/06, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. P. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 314/06 porušené bolo.

2. JUDr. P. P. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd v Bratislave je p o v i n n ý uhradiť JUDr. P. P. trovy právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. T. P., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti JUDr. P. P. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 268/07 z 1. októbra 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť JUDr. P. P. (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 314/06.

Predsedníčka krajského súdu podaním sp. zn. Spr. 3678/2007 doručeným ústavnému súdu faxom 17. októbra 2007 a poštou 24. októbra 2007 predložila k s'ťažnosti vyjadrenie, v ktorom okrem iného uviedla:

„Vašu výzvu vrátane uznesenia III. ÚS 268/07-11 zo dňa 01. 10. 2007 a s'ťažnosti s'ťažovateľa zo dňa 16. 08. 2007, predsedníčka krajského súdu dňa 10. 10. 2007 postúpila

na vyjadrenie predsedníčky senátu 3 Co, ktorá k veci predložila spis sp. zn. 3 Co 314/2006...

Vec bola predložená v dôsledku podaného odvolania odporcu, doručeného dňa 30. 05. 2006, krajskému súdu na rozhodnutie dňa 07. 07. 2006.

Z obsahu vyjadrenia predsedníčky senátu zo dňa 20. 06. 2007 je zrejmé, že na jej pokyn zo dňa 20. 12. 2006 bol vyšším súdnym úradníkom urobený dňa 04. 06. 2007 prvotný úkon podľa ustanovenia § 211 ods. 1 zákona č. 40/2006 Z. z. - Občiansky súdny poriadok...

Dňa 17. 05. 2007 bola krajskému súdu doručená sťažnosť navrhovateľa, ktorú krajský súd vybavil odpoveďou zo dňa 18. 06. 2007. Z obsahu predmetnej odpovede je zrejmé, že vo veci došlo k objektívnym, nie však k zbytočným prieťahom, spôsobeným krajským súdom v tomto súdnom konaní (viď príloha č. l. 132).

Krajský súd iné návrhy na ďalšie dokazovanie Ústavnému súdu Slovenskej republiky nepredkladá.“

Podaním doručeným ústavnému súdu 30. októbra 2007 sa právna zástupkyňa sťažovateľa vyjadrila k stanovisku krajského súdu, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Podanie krajského súdu z 16. 10. 2007 neobsahuje žiadne rozumné a prijateľné vysvetlenie dôvodov dlhodobej nečinnosti súdu. K vyjadreniu Krajského súdu v Bratislave sťažovateľ poznamenáva, že ušlo pozornosti tohto súdu, že v súčasnosti sťažovateľova vec vedená pred všeobecným súdom na prvom stupni Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 27 C 2/01 a nie na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 12 C 477/00. Pre sťažovateľa zostáva záhadou aký prvotný úkon bol urobený vyšším súdnym úradníkom dňa 04. 06. 2007 podľa ust. § 211 ods. 1 O. s. p. vzhľadom k tomu, že odvolanie odporcu k dnešnému dňu nebolo doručené právnej zástupkyňi sťažovateľa.

Sťažovateľ naďalej zastáva názor, že zbytočné prieťahy v konaní sú dôsledkom ústavne neospravedliteľnej nečinnosti odvolacieho súdu pričom sťažovateľ sa žiadnym spôsobom na zbytočných prieťahoch nepodieľa.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Z obsahu sťažnosti a zo súvisiaceho spisového materiálu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného krajským súdom:

Dňa 7. júla 2006 bol krajskému súdu predložený spis Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 27 C 2/01 spolu s opravným prostriedkom podaným 30. mája 2006 žalovanými v prvom a druhom rade proti uzneseniu okresného súdu z 20. apríla 2006, ktorým bolo pripustené pristúpenie M. do konania ako žalovaného v 3. rade, o ktorom krajský súd 28. septembra 2007 rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou: „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným

prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie vecí v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prejednanie vecí v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Ústavný súd konštatuje, že predmetom posudzovaného konania vedeného krajským súdom bolo rozhodovanie o odvolaní žalovaného v prvom a druhom rade proti procesnému uzneseniu prvostupňového súdu. Takéto konanie nie je možné hodnotiť ako právne a ani skutkovo zložité (obdobne IV. ÚS 184/07). Navyše sťažovateľ k vyjadreniu k odvolaniu žalovaných uviedol zákonné dôvody, podľa ktorých malo byť odmietnuté [§ 218 ods. 1 písm. b) OSP]. Preto zložitosť veci nemohla mať žiadny vplyv na doterajšiu dĺžku tohto konania.

2. Ďalším kritériom pri vyhodnocovaní, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania.

Ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená v jeho neprospech pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Naopak, sťažovateľ sa prerokovania veci aktívne domáhal a podal aj sťažnosť na zbytočné priet'ahy v konaní (podanie sťažovateľa adresované krajskému súdu zo 6. februára 2007 a 14. mája 2007).

3. Pokiaľ ide o postup krajského súdu v posudzovanom konaní, prihliadal ústavný súd na ustanovenie § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že konanie v posudzovanej veci od predloženia veci krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní (7. júla 2006) do rozhodnutia o odvolaní (28. septembra 2007) trvalo takmer 15 mesiacov. Dobu odvolacieho konania (o procesnej otázke) vzhľadom na predmet (na prvostupňovom súde ide konanie o ochrane osobnosti) a jeho význam pre sťažovateľa však považuje ústavný súd v danom prípade za neprimerane dlhú a vyznačujúcu sa nečinnosťou bez toho, aby postupu krajského súdu bránila akákoľvek zákonná prekážka.

Z uvedených dôvodov preto ústavný súd neakceptoval obranu krajského súdu, že *„... vo veci došlo k objektívnym, nie však zbytočným priet'ahom spôsobeným krajským*

súdom v tomto súdnom konaní ...“.

Ústavný súd konštatuje, že namietaným postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pred rozhodnutím ústavného súdu týmto nálezom krajský súd o odvolaní s'ťažovateľa rozhodol uznesením sp. zn. 3 Co 314/06 z 28. septembra 2007. Vzhľadom na to sa tá časť návrhu s'ťažovateľa, v ktorej žiadal, aby krajskému súdu bolo prikázané vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Co 314/06 konať bez zbytočných priet'ahov, stala bezpredmetnou a ústavný súd už o nej nerozhodoval.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

S'ťažovateľ v s'ťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk, ktoré odôvodňuje okrem iného *„pretrvávajúcim pocitom neistoty, ktorý vyplýva zo situácie, keď má faktický a právny záujem na ochrane svojej osobnosti. S'ťažovateľ je doslova bezradný vo vzťahu k nečinnosti odvolacieho súdu, pretože všetky dostupné prostriedky, ktorými upozorňoval na nečinnosť súdu bezúspešne vyčerpал“.*

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na celkovú dĺžku konania krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 314/06 a berúc do úvahy skutočnosť, že predmetom sporu na prvostupňovom súde je konanie týkajúce sa osobného statusu sťažovateľa, ako aj to, že o odvolaní bolo do rozhodnutia ústavného súdu už rozhodnuté, ústavný súd považoval priznanie sumy 20 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľom požadovanú výšku primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd považuje v okolnostiach prípadu za neprimeranú. Preto jeho žiadosti nevyhovel.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. T. P., uplatnených v podaní z 23. októbra 2007 v sume 9 444 Sk.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2006, ktorá bola 17 822 Sk.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a s § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 2 970 Sk, t. j. spolu 5 940 Sk, čo spolu s režijným paušálom 2 x 178 Sk (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 6 296 Sk. Trovy právneho zastúpenia boli priznané v celkovej sume 6 296 Sk.

Podanie právnej zástupkyne z 23. októbra 2007 doručené ústavnému súdu 30. októbra 2007 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah (absencia ústavnoprávneho aspektu) ako podanie relevantné pre rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2007